

TUOMIOISTUINVIRASTON PERUSTAMINEN

Oikeusministeriö on 25.1.2018 asettanut hankkeen tuomioistuinviraston perustamiseksi. Hankkeen taustalla on tuomioistuinviraston perustamista valmistelleen toimikunnan työskentely ja sen huhtikuussa 2017 julkaistu mietintö ([Mietintöjä ja lausuntoja 23/2017](#)) sekä mietinnöstä saatu lausuntopalaute ([Mietintöjä ja lausuntoja 41/2017](#)).

Tuomioistuinviraston perustamishankkeen tavoitteena on järjestää tuomioistuinten keskushallinto tavalla, joka korostaa tuomioistuinten riippumatonta asemaa, edistää tuomioistuinten hallintotehtävien tehokasta ja tuloksellista hoitamista sekä vahvistaa näin tuomioistuinten lainkäyttötoiminnan korkeaa laatua ja oikeusvarmuutta.

Tuomioistuinviraston perustamista koskeva hanke jakautuu kahteen eri vaiheeseen. Nyt käynnissä olevassa ensimmäisessä vaiheessa valmistellaan tuomioistuinviraston perustamisen edellyttämää lainsäädäntöä, arvioidaan oikeusministeriöstä tuomioistuinvirastolle siirtyviä tehtäviä sekä valmistellaan oikeusministeriön organisaatiomuutosta. Tämän jälkeen toisessa vaiheessa suunnitellaan tuomioistuinviraston toiminta ja hallinto, tehtäviin liittyvät prosessit ja organisaatio sekä viraston henkilöstörakenne ja työjärjestys. Hankkeen toisen vaiheen suunnittelusta vastaa viraston johto, joka voidaan nimittää vahvistetun lainsäädännön perusteella. Hankeen toisen vaiheen aloittamisesta ja organisoinnista päätetään myöhemmin.

Tuomioistuinviraston sijoittamispaikkaa koskeva asia käsitellään valtion yksikköjen ja toimintojen sijoittamista koskevasta toimivallasta annetun lain (362/2002) ja valtioneuvoston asetuksen (567/2002) edellyttämällä tavalla Alueellistamisen koordinaatioryhmässä. Oikeusministeriön laatima lainsäädännössä tarkoitettu sijoittamisselvitys käsitellään koordinaatioryhmässä keväällä 2018. Oikeusministeriö päättää viraston sijoittamisesta käsittelyn jälkeen. Viraston sijaintipaikasta ei säädettäisi laissa. Sijaintipaikka vaikuttaa kuitenkin uudistuksen vaikutusarviointiin. Koska viraston sijaintipaikkaa koskevaa päätöstä ei ole vielä tehty, uudistuksen kokonaisvaikutuksia ei ole vielä ollut mahdollista arvioida täsmällisesti.

Oikeusministeriö pyytää lausuntoanne oheisesta *luonnoksesta hallituksen esitykseksi tuomioistuinviraston perustamista koskevaksi lainsäädännöksi*.

Aikaisemmin tuomioistuinviraston perustamisesta annetut lausunnot otetaan huomioon eikä niissä lausuttua näin ollen tarvitse esittää uudelleen. Oikeusministeriö pyytääkin, että lausunnonantajat lausuisivat tuomioistuinlain muuttamista koskevasta hallituksen esityksestä erityisesti niiltä osin kuin nyt esitetty poikkeaa toimikunnan mietinnössä olleeseen esitykseen verrattuna. Nämä kohdat ilmenevät hallituksen esitysluonnoksen toteuttamismuutokset kohdasta (3.2) sekä alla olevista kysymyksistä. Lisäksi esitykseen on yhdistetty eräitä muita muutoksia.

1. Miten arvioitte ehdotusta siitä, että tuomareiden virkaehtosopimukseen sekä tuomioistuinten virkojen perustamiseen, lakkauttamiseen ja siirtämiseen liittyvä toimivalta säilyisi oikeusministeriöllä? (19 a luku 2 §)

Tuomioistuinvirastolle siirrettäisiin oikeusministeriöltä tuomioistuinlaitosta koskevat keskushallintotehtävät toimikunnan ehdotuksen mukaisesti. Poikkeuksena olisivat kuitenkin VES- ja palkkaustoimivaltaa sekä virkajärjestelyoikeutta, jotka jäisivät tässä vaiheessa oikeusministeriön tehtäviksi.

2. Miten arvioitte muutosta tuomioistuinviraston johtokunnan kokoonpanoon? (19 a luku 7 §)

Toimikunnan esityksestä poiketen johtokunnan kokoonpanoa muutettaisiin siten, että johtokuntaan ei kuuluisi Suomen Asianajajaliiton edustajaa. Tuomioistuinviraston johtokunnassa olisi näin ollen yhdeksän jäsenen sijaan kahdeksan jäsentä.

3. Miten arvioitte muutosta viraston johtokunnan nimeämismenettelyyn tuomioistuinten muuta henkilöstöä edustavan jäsenen osalta? (19 a luku 8 §)

Toimikunnan esityksestä poiketen työntekijäjärjestöt eivät nimeäisi ehdokkaita tuomioistuinten muuta henkilöstöä kuin tuomareita edustavaksi jäseneksi ja varajäseneksi, vaan päällikkötuomarit huolehtisivat nimeämisestä ilmoittautumisten perusteella samalla tavoin kuin on esitetty meneteltävän tuomareiden edustajien osalta. Ennen nimeämistä päällikkötuomareiden olisi keskusteltava keskenään ja kuultava näitä henkilöstöryhmiä edustavia työntekijäjärjestöjä.

4. Miten arvioitte muutosta viraston ylijohtajan kelpoisuusvaatimukseen? (19 a luku 12 §)

Toimikunnan ehdotuksesta poiketen nyt lausunnolla olevassa hallituksen esityksessä kelpoisuusvaatimuksesta säädettäisiin siten, että ylijohtajan virkaan edellytettäisiin *oikeustieteen muuta ylempää korkeakoulututkintoa kuin kansainvälisen ja vertailevan oikeustieteen maisterin tutkintoa*, tehtävän edellyttämään kokemusta, käytännössä osoitettua johtamistaitoa ja johtamiskokemusta.

5. Kannatatteko tuomarivalintalautakunnan ja tuomarinkoulutuslautakunnan sihteeripalveluiden järjestämistä ehdotetulla tavalla? (20 luku 6 § ja 21 luku 6 §)

Lautakunta nimittäisi sihteerinsä (esittelevä sihteeri) mutta tuomioistuinvirasto huolehtisi lautakunnan muiden sihteeripalveluiden järjestämisestä (osastosihteeri).

6. Mahdolliset muita muutoksia koskevat huomionne.

- Päällikkötuomarin oikeus nimittää asessori suorittamatta jäänyttä koulutusohjelmaa vastaavaksi ajaksi (tuomioistuinlaki 18 luvun 5 §) ja päällikkötuomarin oikeus nimittää notaari suorittamatta jäänyttä harjoittelujaksoa vastaavaksi määräajaksi (laki tuomioistuinharjoittelusta 17 §)
- Hallintojohtajan virkanimikkeen lisääminen (tuomioistuinlaki 19 luku 5 §)
- Virheellisen viittaussäännöksen korjaaminen (laki tuomioistuinharjoittelusta 16 § 1 mom. 2-kohta)

7. Mahdolliset muut hallituksen esitystä koskevat huomionne.

Lausunto pyydetään toimittamaan viimeistään **perjantaina 15.6.2018**. Lausunto pyydetään antamaan vastaamalla lausuntopalvelu.fi:ssä julkaistuun lausuntopyyntöön. Kaikki annetut lausunnot ovat julkisia ja ne julkaistaan lausuntopalvelu.fi:ssä. Lausunnon antaakseen vastaajan tulee rekisteröityä ja kirjautua lausuntopalvelu.fi:hin. Tarkemmat ohjeet palvelun käyttämiseksi löytyvät lausuntopalvelu.fi:n sivulta Ohjeet > Käyttöohjeet. Tukea palvelun käyttöön voi myös pyytää osoitteesta lausuntopalvelu.om@om.fi.

Lisätietoja asiasta antavat ylijohtaja Kari Kiesiläinen, puh. 02951 50138, hallitussihteeri Jennimari Huovinen, puh. 02951 50394, ja erityisasiantuntija Anu Koivuluoma, 02951 50228

Ylijohtaja

Kari Kiesiläinen

Hallitussihteeri

Jennimari Huovinen

JAKELU

Ministeriöt

Valtioneuvoston oikeuskansleri
Eduskunnan oikeusasiamies

Tuomioistuimet

Valtiontalouden tarkastusvirasto

Tuomarivalintalautakunta
Tuomarinkoulutuslautakunta
Oikeudenkäyntiavustajalautakunta

Oikeusrekisterikeskus
Valtion tieto- ja viestintätekniikkakeskus
Valtion talous- ja henkilöstöhallinnon palvelukeskus Palkeet
Tietosuojavaltuutettu

Valtakunnansyyttäjänvirasto
Valtakunnanvoudinvirasto
Rikosseuraamuslaitos
Poliisihallitus

Etelä-Suomen oikeusapu- ja edunvalvontapiirin johtaja
Itä-Suomen oikeusapu- ja edunvalvontapiirin johtaja
Kaakkois-Suomen oikeusapu- ja edunvalvontapiirin johtaja
Lounais-Suomen oikeusapu- ja edunvalvontapiirin johtaja
Länsi- ja Sisä-Suomen oikeusapu- ja edunvalvontapiirin johtaja
Pohjois-Suomen oikeusapu- ja edunvalvontapiirin johtaja

Helsingin yliopisto/oikeustieteellinen tiedekunta
Turun yliopisto/oikeustieteellinen tiedekunta
Lapin yliopisto/oikeustieteiden tiedekunta
Itä-Suomen yliopisto/oikeustieteiden laitos

Suomen Lakimiesliitto – Finlands Juristförbund ry
Suomen Asianajajaliitto ry
Julkiset oikeusavustajat ry
Suomen Auktorisoidut Lakimiehet
Suomen tuomariliitto – Finlands domareförbund ry
Julkisalan koulutettujen neuvottelujärjestö JUKO ry
Oikeushallinnon henkilökunta OHK ry
Julkisten ja hyvinvointialojen liitto JHL ry
Suomen haastemiehet JHL ry
Palkansaajajärjestö Pardia
Suomen Poliisijärjestöjen Liitto ry (SPJL)